

شهرهای مردانه و کنش‌گری زنانه

محمدکریم آسایش*

مقدمه

امکانات و چالش‌های زنان در شهر، ابتدا لازم است رابطه جنسیت و فضا به صورت ساختاری بررسی شود تا بتوان با رهیافتی ساختاری و تحلیلی به توصیف وضعیت پرداخت.

هانری لوفور فیلسوف شهر در اثر مهمش با نام ضرباهنگ‌کاو: فضا، زمان و زندگی روزمره که به تعبیری می‌توان آن را امتداد سه‌گانه «نقد زندگی روزمره» و به تعبیری دیگر آغاز پروژه جدید و ناتمام «تحلیل ریتم» خواند، از فرایندی با عنوان دست‌آموزی^۱ یاد می‌کند که نتیجه‌اش بدن‌های رام و انضباط بدنی است. لوفور محل اعمال این فرایند را «زندگی روزمره» معرفی می‌کند، عرصه تنازع ریتم‌های طبیعی و مصنوع، مجالی که در آن شهروندان به دنبال گسترش ریتم خصوصی به عرصه عمومی هستند و دولت به دنبال کنترل فضای عمومی و کنترل عرصه خصوصی با نمادهای عمومی. لوفور اعمال دست‌آموزی را در مورد زنان بیشتر می‌داند زیرا ضرباهنگ‌های اصلی در زنانگی قوی‌ترند. لوفور فمینیسم را حاصل مقاومت زنان در برابر دست‌آموزی می‌خواند. دست‌آموزی محصول منطق سرمایه است و سرمایه‌داری بر تحقیر زندگی از طریق تحقیر بدن و زمان زندگی استوار است (نک. ترکمه).

طی سال‌های اخیر، با رشد دانش و مطالعات شهری و دانش و مطالعات جنسیتی که همراه و متأثر از تحولات جنسیتی و شهری از جمله بروز و ظهور اشکال متنوع جنبش‌ها و حرکت‌های شهری و زنانه یا جنسیتی بوده است، مسئله فهم و چپستی روابط این تحولات به موضوعی مورد بحث در بین صاحب‌نظران شهری و فعالان حقوق زنان تبدیل شده است. پرسش‌هایی نظیر اینکه بسترها و موانع کنش‌گری زنان در شهر چیست؟ چه فرایندهایی به طرد زنان در شهر و منزوی‌سازی و رانش کنش‌گری آنان می‌پردازد؟ و علل کژکارکردی و کژاندازی شهر برای شهروندی و کیفیت زندگی شهری زنان چیست؟ از جمله پرسش‌های مطرح در خصوص این موضوع است که این جستار در جست‌وجوی توضیحی برای آنها از خلال پاسخ‌های موجود و احتمالی است.

زنان در شهر، ساختارهای فضایی و جنسیتی در سپهر کلان ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و سیاسی

برای دستیابی به توصیفی منسجم و قابل تحلیل از

1- dressage / درساز

* کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی
mohamad_asayesh@yahoo.com